

אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים - להיות לכם לאלוקים!!!

י"ט פסח
תשפ"ג

גליון קי"ז

פיער'דיק אמונה - זה הלילה לנחול ולהנחיל אמונה

יסוד גדול ונחוץ לעבודתנו בלילה הגדול והנורא של 'ליל הסדר' - כתב תלמיד הגר"ח מוולוז'ין (בספר 'מנחת וקדושה', ח"ב עמ' 94): **"ודע שאין אדם תעסוק כל הלילה בדברי חידושים בפירוש התורה או בפסוקי התורה, לא יציאת ידי חובתו, אך ורק להסביר לו [-לבן] היטב מכל דבר עומק הנס, ונבחרת ד', ויכולתו לשנות הטבע כרצונו, ואהבתו לענוה, ושומרו החסד לאוהביו לדורותם, וכל הרחבת דברים בכיצא בהם..."**

דברים נפלאים כתב מגיד המישרים הרה"ג ר' שלמה לוינשטיין שליט"א (בהקדמת הגדה של פסח עם ליקוט "לאור הנר", מהדורת בני ברק תשס"א עמ' יג-יד): **"בהרבה בתים מכלים את הזמן הגדול הקדוש והנורא של 'ליל הסדר', הזמן הכשר להעברת האמונה מדור לדור - על אמירת 'ווארטים' ודיוקים, שכשלעצמם הם תורה, והם חשובים ויפים, אך אינם קשורים להגדה של פסח. ואז כשמגיעים לעשר המכות, שהם לב ליבו של 'את אשר התעללתי במצרים' כבר אין זמן, ואומרים זאת במהירות, כדי להספיק את האפיקומן לפני חצות.** כך כתב הגאון האדיר הרב אביגדור נבנצל שליט"א בפירושו להגדה 'ירושלים במועדיה' (עמ' סו הערה 18): **"ראיתי לעורר ולהעיר שצריך לדעת שעיקר מצות סיפור יציאת מצרים הוא הסיפור על השעבוד והניסים שנעשו בארץ מצרים, הן בשעת השעבוד והן לכשהתחילה הגאולה בשליחות משה ואהרן ומשם ואילך, כל הדברים המפורשים בתורה ובדברי חז"ל, וכן בהתבוננות בהלכות פסח מצה ומרור, כדלהלן. אמנם בכל הפלפולים וההערות שאומרים בנוסח ההגדה שאין משתמע ואין נלמד מהם ענין השעבוד והגאולה, ואף על הלכות פסח מצה ומרור, אין יוצאים בזה כלל ידי מצות סיפור יציאת מצרים.**

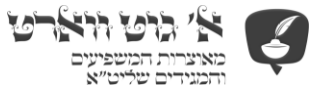
ואף שגדולי ישראל אמרו פירושים רבים בנוסח ההגדה, אפשר ורצוי לפלפל בפירושים אלו בחול המועד וביום טוב, שהרי גם גדולי ישראל לא כתבו את ההגדה ופירושיה בלילה זה. אך בלילה זה המצוה היא לספר לבנים את סיפור יציאת מצרים עצמו. וזה לשון הרמב"ם: **"כיצד? אם היה קטן או טיפש אומר לו: 'בני, כולנו היינו עבדים, כמו שפחה זו, או כמו עבד זה, במצרים, ובלילה הזה פדה אותנו הקב"ה ויוציאנו לחירות'. ואם היה גדול וחכם מודיעו מה שאירע לנו במצרים, ונסים שנעשו לנו על ידי משה ובינו". ומצות הלילה היא "למען תספר באזני בנך וכן בן את אשר התעללתי במצרים ואת אלתו אשר שמתו בה" (שמות יג. ו) ושאר חידושי תורה שיש בנוסח ההגדה אין מקומם כאן בלילה הזה, כי אם במשך שאר יום טוב וחול המועד.**

דברים מרוממים כתב הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: (נצי"ד)

הפרשה - פסח פ"ג ליל התקדש החג - ליל גילוי שכינה, בו מתגלה ביותר אור האמונה הטהורה, ולילה כיום יאיר וכבוד ה' עלינו זורח להאיר כל מחשבים שבלב. והזמן גרמא ומסוגל ביותר להשריש בלבו 'אמונה תמה ושלמה', וממנו תוצאות חיים לכל השנה כולה, וזו היא עבודת הלילה וכל חג הפסח להספיג בנשמתו ונפשו ובכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו את קנייני האמונה לטוב לו כל הימים.

וביתר הדברים באומרים כלפי 'עמלנו אלו הבנים', שעתה הוא הזמן להחזיר במוח ולהלהיב בליבם רגשי אש אמונת איתן בבורא כל עולמים, וזוהי מצות היום של 'הגדת לבנך' - סיפור יציאת מצרים לבניו, וכבר אמר הרה"ק 'האוהב ישראל' ז"ע (לפסח ד"ה יכול מראש חודש) שאף שכלל השנה מצוים אנו לזכור יציאת מצרים, ואם ישאל הבן את האב עליו לספר לו סיפור יציאת מצרים ושאר עיקרי האמונה, שכל מקום פעמים שלא יתיישבו הדיבורים בלב הבן, כי לפעמים אינו מוכשר לקבלם. אבל בליל הפסח מתעורר בלבם אור גדול המסייע להם לקלוט את האמונה ביתר בל תמוט, יש אז ביד האב לנטוע את האמונה בלב בניו, ועל האב לדבר אל בנו כפי כוחו והבנתו, וכלשון המשנה (פרק י' משנה ד) **"ואם אין דעת בן אביו מלמדו, כי בעת הזאת יחרט הדברים על לוח לבו ויעשו עליו רושם דקדושה לכל ימי חייו.**

יש מביאים בשם הרה"ק החתם סופר ז"ע שנתן טעם למנהג ישראל תורה מדוע לובשים 'קיסל' בליל הסדר, כי בלילה הזה מחויב כל אב למסור לבנו את ניסיו הש"ת, שכל אמונת ישראל תלויה בזה, וכדי שיעשה כן בשלימות ילבש 'קיסל' שהוא בגד לבן הדומה לתכריכים, ובכך יזכיר ועצמו את יום המיתת - ואם לא עכשיו אמתו, וישם אל לבו שעליו להקים דורות שימשיכו בדרך ה' מתוך אמונה פשוטה, וימסור ביתר שאת את כל גבורות ה' ונפלאותיו

בסדר ש"ח - ש"ת עם בנו חכיבו של מרן 'שר התורה' הגר"ח קניבסקי זצוק"ל - מרן הגר"ש קניבסקי שליט"א, לרגל סיום הש"ס של 'שיח התורה' ער"פ תשפ"ג.

אני: בעז"ה אני עומד בפני סיום הש"ס, אך יש לי קצת חורים' שאני יודע מה חסר לי, האם עדיף להתחיל מחדש את הש"ס, או שעדיף להשלים? [א"ה: ידוע בשם מרן הגר"ח ק' שהמתחיל ואינו מסיים - הרי זה בזיון למסכת] הגר"ש: אבא זצ"ל היה אומר שתתחיל מהתחלה, ולא תשלים (אלא אם כן אפשר לקיים שניהם) וכך הוא בעצמו נהג, שהתחיל מהתחלה, למרות שהיה חסר לו דפים ומסכתות.

אני: למדתי עכשיו את הגמרות החמורות של קדשים, ובפרט כריתות מעילה תמורה וכו', ואני לא מרגיש מספיק "שהדברים ברורים, שמחים ומאירים כנתינתן מסיני"? אני מבקש לשמוע מהרב דברי חיזוק...

הגר"ש: אמרתי פעם לאבא זצ"ל, לא הבנתי את הגמ' אמר לי אבא זצ"ל, אתה הבנת, והיצר הרע אומר לך שלא הבנת!!! הוסיף הגר"ש: אתה עושה את המבכחים של 'שיח התורה'?

אני: משתדל מאד... הגר"ש: ואתה מצליח? אני: ברוך ה'...

הגר"ש: אתה רואה שאתה באמת מבין, ורק היצר הרע אומר שאתה לא מבין???

הוסיף הגר"ש (בענותנותו) דברי חיזוק: אבא זצ"ל היה בוחן אותי אחרי כל פרק ומסכת (א"ה: כמובא בארוכה בהקדמה ל'דעת נוטה' - במדבר), ואתה חושב שידעת? לוקח זמן, עוד הפעם ועוד הפעם ובס"ד זוכרים.

אני: ברוך ה' שמגיעים לזמן השמחה העצומה של הסיום, האם לעשות אירוע גדול - ולהטריח אנשים ולהוציא הרבה כסף, או שאין צריך? הרי אם הייתי זוכה בסכום עצום, הייתי שמח שמחה גדולה, ועושה סעודת הודיה לידידי ואהובי, האם בשמחת סיום הש"ס צריך לשמוח פחות מכך?

[א"ה: בנותן עניין להוסיף את דברי מרן ה'חפץ חיים' (תורת הבית, פרק א) על פירוש הפסוק (משלי פרק ב פס' ד-ה) **"אם תבקשנה כִּכְסֵף וְכִמְטָמוֹנִים תִּחְפְּשֶׁנָּה: אַז תִּבְּיִן יָרְאֵת ה' וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא."**

כותב רבינו ה'חפץ חיים': 'ועוד כלול בזה הכותב, כמו בכסף אם הצליח זוכה בגורל מאה אלף רובל כסף, מה גדולה שמחתו מזה, כן ממש צריך להיות שמח וטוב לב כאשר זכה ה' לסיים איזה מסכת או איזה משנה... ורצה לומר, אם יהיה לך תשוקה וחפץ ליראה ותורה ממש כמו מי שיש לו אהבה לכסף להתעצב בהפסדו ולשמח בהשגתו, אז יזכר ה' להבין איך לירא את ה', ויתן לך בינה להבין תורה, שהוא דעת אלקים'.

וכע"ז כתב בעל ה'שבט מוסר' על אותם האנשים שעולה בליבם דבר חידוש ואינם רושמים אותו, מחמת שחושבים שאינו חידוש חשוב כ"כ, או סתם עצלות, אומר ה'שבט מוסר', הרי על כל פרוטה ופרוטה שחייבים לסוחרים הם רושמים בפנקסם לבל יאבד מהם - קל וחומר לתורת ה' שתהיה שווה לא פחות מכסף וזהב...]

הגר"ש: אכן ודאי שראוי לשמוח בשמחה גדולה ועצומה, אבל אנחנו ב'שיח התורה' דואגים לכל לומדי 'שיח התורה', ונעשה בעז"ה לכל המסיימים אירוע גדול.

א"ה: כך היתה דעתו של אביו מרן הגר"ח ק' זצוק"ל, כמובא בספרינו 'מה למעשה' פרק סיום הש"ס, מאידך מורינו הגר"י ברנדייס שליט"א אמר לי בשם מרן הגר"א שנימנן זצוק"ל שהיה אומר לא לעשות אירוע גדול כדי שלא יהיה עין הרע. (ואולי זה תלוי בפלוגתא הידועה האם צריך לחוש לעין הרע, והלכו בזה כ"א לשיטתו).

[ברוך ה' - ב"א ניסן נערך סיום גדול ומפואר לכבודה של תורה, במעמד כ- 100 מסיימי שסיים (!!!) ובהשתתפות מרנן ורבנן, ובראשם הגר"ב שרייבר שליט"א, שהכה על קודקודם של המסיימים, "אתם רואים שאתם מסוגלים! תדעו לכם שאתם מסוגלים להרבה יותר, ויתבעו אתכם על כך...!!!"]

d0548432274@gmail.com

ר' אמונת של הלכה רב דוד מטיאס ביעור יין ומיץ ענבים של שביעית

פירות וירקות הקדושים בקדושת שביעית מותר לאוכלם כל זמן שמצוי מאותו המין בשדה, אולם משעה שכלה הפרי או הירק מן השדה יש חובה לבערו, דהיינו להוציאו מביתו ולהפקירו בפני שלושה, ורשאי אחר כך לזכות בהם בחזרה.

והנה זמן הביעור של יין ומיץ ענבים הקדושים בקדושת שביעית הוא בערב הפסח של השנה השמינית כדאיתא בפסחים נ"ג ע"א "אוכלין בענבים עד הפסח" [של השנה השמינית] ע"י"ש. ולכן מי שיש ברשותו יין או מיץ ענבים הקדושים בקדושת שביעית צריך לבערם בערב הפסח, דהיינו להוציא את היין מביתו ולהניחו במקום שרבים עוברים שם ולהפקירו בפני שלושה בני אדם [ע"ין חזו"א סדר השביעית ס"א א'].

מיהו רשאי להשאיר בביתו כמות המספיקה לו ולכל אחד מבני ביתו לשלוש סעודות לפיכך אם יש בידו כמות יין ומיץ ענבים המספיקת לו ולכל אחד מבני ביתו לשלוש סעודות בלבד, אין צריך לבער ולהפקיר את היין כלל. [וארבע כוסות של ליל הסדר לו ולכל בני ביתו וכללים בתוך המיזון שלוש סעודות דמשמע בחזון איש ס"ט ס"ק ד', וכ"כ בספר ההנהגה בפירות שביעית בשם הגר"נ קרליץ זצ"ל דכל הארבע כוסות נחשבים למזון סעודה אחת, וכ"כ הגר"א דינר שליט"א בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל דכל הארבע כוסות נכנס בשיעור מזון סעודה אחת].

והנה מצד הדין לאחר שהוציא את היין בערב הפסח מרשותו והפקירו כדן בפני שלושה, רשאי לחזור ולזכות ביין בחזרה כמו בכל פירות שביעית שלאחר שקיים בהם מצות ביעור רשאי לחזור ולזכות בהם בחזרה [ע"ין סדר השביעית שם], אולם כתבו כמה פוסקים שאמרו יש הסוכרים שזמן הביעור של ענבים ויין הוא ביום טוב האחרון של פסח ולא בערב הפסח (ר"י בן מלכי צדק, וכ"ה בר"ש סירליאו), לכן ראוי שלאחר שהפקיר את יינו בערב הפסח יכוון שלא לזכות ביין עד אחר שיעבור זמן הביעור בודא, דהיינו עד לאחר הפסח, אולם רשאי להכניס היין חזרה לביתו ולהשתמש בו [תוך שמירה על קדושת שביעית כמובן].

